

Lipcsei Márta

Vágyaink éltetése

1

szeretném érteni az életet, a szétesett tömeget
a porszemek táncát a napsugarak alatt
a fűszálak halk beszédét, ahogy összesúgnak
az összefogott életet, ahol gyilkos aki szeret
ahol fojtó hurkot ad a kar ha ölel s vezet
tudom a fák mindig némán köszönnek
az életből a jobbat választjuk s ami könnyebb
a nagy okosság az osztás, a billenő mérleg
a részletfizetéses halál, talán hogy senki se ért meg
a költők riadt sétája e földön
hogyan velük valaki törődjön
töredékek talált tárgyai, talán világ dicsősége
maradékokból élők rejtett fényessége
mert ilyen az ember, az ember, az ember
hogyan később majd nézze, a világ távozik..., merre? ...

2

hívlak mint idegenvezető, dörömbölök szemedben
mennybezuhanásunk műfaja kedves e földön
a világ előttünk áll, hagyjuk, szavak által pörögjön
menekülünk, tengereinkből rángatjuk ki éjszakáinkat
s a kelő napot, mormoljuk az elmondhatatlant majd éltetjük vágyainkat
bárcsak érteném a légtér teret, akkor tudnám mindez hova vezet
az értékek hiányát, a származás jegyét, a családfák hűlt helyét, erek
érkező folyamatát, a választás inflációját, a tanult szokásjogot, a jelen helyzetet
a merülő jelzések céltalanságát, a rögzített szituációk bénító árvaságát
a bekapcsolt riasztó óbégatását, az élet sakktábláin a lépések irányát
s ha a szavak halálra szűrnak, a magad semmijén, a magad végesén
csak várni, hogy szétváljak az én, míg az örvények felszínén pereg az idő- lele-
mény

3

ez az én óceánom, ez a hullámozó valóság
a lüktetést váró időszerkezet, a homlok mögötti kalandok
s hogy valaki fogja kezéd, ki tudja hogy a sors játékos óceánján
a lebegés művészetét mindig tanulni kell, vigyázni, hogy a cápák
a halál játékát el ne rontsák, hogy végül nézni tudj a krisztusi keresztfáról

4

hiába aggódunk a háborús tragédiák áldozatainak sorsaiért, ha
a képzelethiány dobozaiba csomagolnak, a nememlékek műanyag zacskóiba
a hajlék, hit hűlt helyeire küldenek és gátolják, hogy arra gondoljunk
mi lesz a jövő békeidőiben élő unokáinkkal?

5

lehet hogy elemzési keretet használunk
és hogy ellenpontoszuk a látottakat
vagy a romboló építés gondolatát tápláljuk
elmélkedünk, hogy a fenntartható pálya
nem légtérben létezik,
mozgunk a részben és az egészben
mint egy profi sakkjátékos
egyszerre látjuk a taktikai lépéseket,
a stratégiát és a tábla egészét
sajátos szemüvegen keresztül nézünk
az ezerszer megénekelte évek
tudjuk hogy előbb vagy utóbb
menthetetlenül hibázni fogunk
véleményünk alaphangját mégis
a pozitív jelzők fogják meghatározni

6

mindig keressük a válaszokat
az állítások igazság tartalmát
a szabályok betartását, a mércéket
a szabadság lehetőségét
az olyan körülményeket
melyek közt az ördögök is
angyalként viselkedhetnek
a szándék mindig tiszteletre méltó
de ha nézzük az eredményt
a gyakorlat az ami a szándékokat valóra váltja

7

most még a zsongás, a beszéd, az örömök
a vágyak és szórakozás rétege
maga az élet szól hozzánk
fátyol fedi még a betegséget
szenvedést, halált
de képességünk a láthatatlant is
láthatóvá teszi
így az illúziórendszer
egyszer csak összeomlik
és bekövetkezik az egzisztenciális rothadás
a mélység, a semmi, a szakadék
válík szabállyá, vagyis minden
ami eddig csak lesben állt

*A királynő a varanggyal
kísérletezett, de nem jött össze
(1994, linómetszet)*

*A királynő második sikerte-
len kísérlete (1995, linómetszet)*

Fecske Csaba

W. S. helynevei

Szentbékálla:
leesett a béka álla,
brekeke, brekeke,
kékbe csavarodik
Ung király szakálla,
kilátszik a fenéke.

*

Ináncs-Kakucson
maradt a papucsom,
mezítláb megyek az égbe,
vagyis hát végbe,
a legvégsőbb kékbe.

*

Hol van Sé?
Ha nem Vas megyében,
hát sehol se.

*

Ukkon a kis Mukk
kinézett a lukon,
csak úgy ukmukfukk.

Mit látsz te kis Mukk?
Hogy rajtad is van luk.
Ha kő, bedugjuk.

*

Csempeszkopácson
forgács van az ácsn,
pendely az ácsnén
s az sincs, ha a kovács mén.
Pendely a földön,
asszony az ágyban.
Így a kovács: "Nem patkolni,
lovagolni vágytam!"

Tóth Árpád: Őszi kertben

Bús őszi kertben ülök, kedvem hervatag,
nézem amint a szélverte fák lombja hull,
s ott állnak talpig pucéran, anyátlanul.
Szívük nincs, üres bordák mögé tűz a Nap.

Sajgó szívem mint a megbotozott béka
ugrál keblemben, a sárguló bőr alatt.
Istenem, tán ez az utolsó pillanat,
fájdalmas életem csekély maradéka.

Virágszirmok esőznek neszt alig ütve,
a rozsdásodó fű sziszeg lábam alatt.
Hosszú éjszaka közelg, véget ért a nap...
Csontjaim közt a halál jár szemlesütve.

Megbámulom a májfoltos képű Holdat,
amint kiülnek köréje a csillagok.
Bár ebben a kertben, már mégsem itt vagyok,
Szirén hangjukon hívogatnak a holtak.

Téli reggel

bekapcsolom a számítógépet
jönnek éhgyomorra az imélek
reklámok és hirdetések szerint
amennyit megveszek annyit érek

rendezetlen számla az asztalon
de polcomon Rilke és Eliot
meg mások művei gazdag vagyok
a szépséget megtapasztalhatom

mivel is hozakodhatnak elő
ilyen tétova téli reggelen
amikor agyam rejtett zugában
elfelejtett álmomat meglelem

mint a szépséggel mely bennünk lakik
s ha rátalál a gyanútlan öröm
elviselhetőbb lesz minden picit
mintha idegen nyelvet úgy töröm

az életet csörög a telefon
a hang kedélyem gyúrt szövetébe
véletlen durvasággal gyorsan egy
oda nem illő szálát befelel

a vonal végén beteg barátom
akit emberöltő óta ismerem
kinek kedvét semmiben nem lelem
mondani bármit alig is merek

cinke kocogtatja az ablakot
amint megpillant gyorsan elrepül
feledvén máris ott bent ki lakott
s egy sovány deres juharágra ül

Tegnapai fájdalom

hány napunk ment veszendőbe
ki tudna úgy hogy érzés ne veszne kárba
elélünk egymás mellett mint két kavics
folyó szeli ketté életünk
napfényben holdfényben csillogó folyó
vadkacsákkal vízre hajló
fűzek szomorú csöndjével
a tücskök hangja mint
szívünk ciripelése
belekalapálva az időbe
hajnali szél cirógat
tegnapi fájdalom
mely olyan öncélúan szép
mint elhagyatott játszótér
fölött a csillagok

Juharfák

hogy megnőtték a juharfák maguknak nőttek nem nekünk
de ők a mieink hát mégis csak nekünk nőttek itt a ház
előtt mely nem sokkal az ő születésük előtt épült
az emberiség javára egy átkosnak mondott kor áldott
gondoskodásának köszönhetően
napsütötte szélidúta lombjukat mely rejtekhelye mindenféle
zöldnek kutyaszar- és tenger-szagú szélnek
mint lopott drága képet utaztatja szemem
boldogok mert mit se tudnak ők természetükből
adódóan rejtegetik a kérgük alatt nesztelenül
tovagyűrűző időt derült éjszakán megül rajtuk a hold e fáradtnak
látszó kobold nappal nyájas árnyékukban hűsöl
csontjait hiába rejtegetve E. néni aki életét már mások
helyett is kénytelen élni noha már a sajátjához is kevés
több idő mint élet hogy összezsugorodott számára a világ
eltemette sorban szeretteit megkopott férjét gyönyörű lányát
sors-tévesztette fiát aki az őszi falevelek zöldjét hiába kereste
sokdioptriás szemüvegében az Istennek ütközött
E. néni mint vacsoramaradék a bélpoklos Moloch vérpecsétes asztalán
magányos varjúként gubbaszt
a nyöszörgő fák alatt együtt sem találjuk az elgurult mosolyt
a köd szemfődele alatt a nyárra emlékeztető évszakot
fájdalma halkabb mint a gyertya lángja mely az ő kanócat
emészti szavanként tűnik el előlem
a szorgalmas évek nagy öltésekkel fércelik sorsát
a történelemhez melynek oda nem illő foltja ő
iszonyú hosszú minden éjszaka a nap óriás reflektorával kegyetlen
a reggel nem találja a helyét bennünk sem találja
kifosztják kolduló emlékei már csak rossz fogai maradtak sajtó csontjai mintegy
emlékeztetőül életére egykedvűen bámulja ezeket a fákat
ahogy ég felé törnek uralva minden ágat
lombjuk rigók trambulinja ahonnét a levegő
langyos hullámaiba vetik magukat önfeledten

Antal Attila

Nyári nap a Nyírségben

Előbb a lepkék álmos röpte
a reggeli zöld párában
aztán a Nap túlcsondult
mázás korsója

előbb a homoktenger gondolái:
a vasgyűjtő stráfszekerek
aztán a tájra keresztet vető
sportrepülő

előbb a nyuguló árnyékok
az alélt árokpartokon
aztán a focihírek
az alkony kocsmájában

előbb a motorvonat szívhangjai
a hűlő dombokon túlról
aztán az első őszi levéllel
lehulló este

Dűlőút

Az alkonyi Hold hűvöse
harmattal itatja az akácok mélyülő zöldjét

a füstízű percek alkímiája
a tarló rezét matt ezüsttel cseréli fel

távozó lépteink neszeibe
selymes hangokat fon a szellőző kukoricás

aztán a föld nyugodt szívverése
belevész a közeli sztráda robajába

a dűlőút otthonosságából
végül csak tenyered melege marad

Utolsó munkanap az Árpád-kori temetőben

Mosolyt fordít ki a földből az ásó
a gyomos temetőszélen
friss fényben az egykori
cseléd lány öröme:
arca tüzet fogott
a szomjas vándor bókjára
remegő kézzel merített vizet
a kút favedréből
s míg hadak csörömpöltek
a szilvakék hegyek alatt
ő csak a hörpölő legényt figyelte
s a kortyok visszhangot vertek benne
akár a kútban –
a bordák közt sötétlő
tatár nyílhegy nem is gyanítja
hogy végtelenné tett
egy rózsza álmával
vetélkedő álmat

Strázsán (1993, linómetszet).jpg

Sebestény-Jáger Orsolya

A jázmin illata

Talán szelíd napok jönnek,
magukkal hozva jázmin illatát.
Az eszmélődő virágözönnek
csak a képzelet szabhat majd határt.

A bennünk leomló falakkal
a tél végképp térdre hull,
míg bontogatjuk féltő ujjakkal
az első hajnalt, mely virágba borul.

A függönnyt kihúzzuk félre,
s a színpadon árva lány haját,
csúfosan kacsintva a télre
végül kibontja száz faág.

Az ablak egy kitárt tükör
s benne ezernyi érintésen át
tárul fel szinte töretlenül
a fényárban megfürdő világ.

(A csönd küszöbét áttörik
és átszöknek rajta a szavak:
csupán a díszlet változik
a Tervező Isten marad.)

Számvetés

...mert mindig nyílik másik ablak,
honnan álmaid szövöd magadnak,
s az eget fenn kéz nem takarja el.

Csak, hogy értsd: mit Ő adott
a szárba szökkenő magot,
és így mutasd hited fiadnak.

és vidd e számvetést magaddal
lassú partokat mosott reménnyel,
bár a múlt halott avart kavart fel,
már benned él - a Feltámadott.

A rét

(Édesanyámnak)

Még szénaillatot hord a szél,
s kévéit lustán kibontja a nyár,
de rozsdás foltját toldozgatja már
bőujjú kabátján a láthatár.

A sehol-sincs rét valahol itt maradt,
a reszketve táncoló égerfák alatt,
hol kócos boglyák álmos rejtekét
simogatná kezével az ég,

de tékozló traktorok szántották simára,
s fölötte köröznek unottan a varjak,
talán az időknék táguló mezején
egy mulandó virág egyszer még kisarjad.

Ám addig csöndes vontatottan
a múltó idő rója fölötte sok körét,
én mégis tudom: immár múlhatatlan
a nyár végi erdők ölelte rét.

Gyermekeimhez

A hátradőlt órák csak elvétve jutnak
hozzánk a fényből, a megnyílt ablakon.
Tömött sorokban múlnak napjaink,
míg morajlik köröttünk e zsongó kis alom.
S tudom: egykor ünnep lesz, ha jönnek,
s mint fények cikáznak csöndes esők után,
ha szelíd fölényrel átölelnek minket
egy valótlanyszerű vasárnap délután.

Állok a jövő roppant küszöbén
s nem tudok örülni mégsem –
pedig a csönd most szinte magától
úgy hullik alá akár a zápor...

Jákób kútja

(Jn 4,1–42)

Perzselő hőség, ontja hevét a nap,
csak aszott, töpörödött árnyak,
a szikkadt föld mást nem ad.
Hol Jákób itatta valaha a nyáját,
a forráság földre dönt, lüktetve kiárad,
majd csönd lesz, s tétován megáll
vándorló útján az aranybarna nyár.

A kútnál Te szóltál és ő hallgatta szavad,
mert boldogok a lélekben szegények,
s kérdése is szelíd, szinte hallgatag,
ám átszűrődik a fényes, tiszta Lényeg.

S az asszony vitte, elhintve a magot,
mit aligha értett még lényé, az együgyű,
ám szavad erő, áttör mindenben,
mint kövek között a nyári fű.

István

(Apcsel 6,8–15)

Lelkét úgy szötte át a fény,
hogy kik sötét dühükkel körötte álltak,
sárból font átkok jármái alatt
és epévé izzadt vádakat okádtak,
– nem vethettek árnyat óréa.

De arcukra vetült csodák ködén át
az elvakult düh botorkált a fényben
– 'ez Istent káromolta' – lihegték
kimondhatatlan titkok holterében.

S lőn néma csend a földön,
s lőn néma csend az Égben.

Vadul dobálta már a vérszomjas tömeg,
a tudatlanságra kárhoztatott,
őt, ki égre emelve tekintetét,
mindvégig imádkozott

Aknay Tibor
Aranykor

Anyám krumplit pucolt az konyhaasztalon.
 A kis piros vājlingba dobta a hámozott darabokat,
 a héjakat a szomszéd kiolvasott újságjára gyűjtötte
 – mondván – szegény Tóbiásnak is kell élnie valamiből.
 Így mindenki jól járt: a szomszéd anyámon segített,
 anyám meg a disznón, mivel őt hívtuk Tóbiásnak.
 Mi közben iskolába jártunk és építettük, és rendületlenül,
 és csak fűjtük és fűjtük a mintamókust és zakatoltunk,
 és hittanra is jártunk, amíg lehetett.
 Őszinte szívvel utáltuk a gyerekszobánkba beköltöztetett
 elvtársat, aki amúgy tele volt jóindulattal és
 kisebbrendűségi érzéssel, de mégiscsak, meg azért is.
 Volt, hogy nagyanyámék is velünk laktak, és nagyapám
 folyton kiégette szivarjával a fotel kárpitját,
 és Tóbiásnak adta a vasárnapi húslevest, mert
 összetévesztett két teljesen egyforma a fazekat.
 Akkor valamiért nevtünk az egészen, és mindenem,
 és Rákosi pajtáson is, akinek minden dolgozó a fia,
 és aki szivacstalpú cipőben megy át a Lánchídon.
 Nem tudtunk sem Recskről, sem a Hortobágyról,
 élveztük a hajnali sorállást a kenyérért,
 és a kútház fedezékében jöttünk rá, hogy a lányok
 - nyilván nem véletlenül - mások,
 és hogy ez biztosan jó valamire, de akkor még
 nem foglalkoztunk ilyen komolytalan dolgokkal.
 Ez volt az aranykor.

Példázat

Nézem azt a két fát a kerítésnél,
 az egyik ide- a másik odaát honos.
 Törzsük két külön akarat,
 de fűrtös fejük már összehajol,
 s hiába közöttük bármi határ:
 egészen mélyen és odafönt
 ők azért egy fa valahol.
 Bármerre állnak is,
 a kerítés bármely oldalán,
 titkos kódokkal üzennek:
 lent a mélyben és
 fönt a magasban.
 Övék az ünnep,
 a lombkoszorús nász
 és gyökerükben az emlékezés.

Olyan messzi a hajnal

Olyan messzi a hajnal.
 A város ezer kinja jajgat fejemben.
 Torz eszmék törmelékét sodorja,
 – zápor után csatorna mocskát – az idő.
 Aludnom kellene, de inkább a plafon
 gipsz angyalait nézem, ahogyan
 az autók hamar fénye bukdácsol rajtuk.
 Hiába fordulnék a falnak,
 nem segítenek
 a magammal folytatott beszélgetések:
 a végén még kiderül,
 idegen vagyok magamnak.
 Szívem köré hálót szőnek
 az éjszaka hangjai.

Találkozás a hazával

A megálló tövével ült mereven,
 mint valami Buddha (re)inkarnáció.
 Kicsi volt és sajnálni való.
 Nyakába csöpögött a hólé,
 – vallatott rabra a jeges víz... –
 Először gyermeknek véltem,
 aztán megláttam üveg bőrén
 átkéklő erei sorsmintázatát.
 Kerestem az arcát, a szemét,
 de mereven, szinte kataton
 reménytelenséggel meredt
 a síneken túlra, hol csapatnyi
 galamb egy eldobott kenyérért
 űzte, kergette egymást.
 Eltűnődtem, hogy ez az ember,
 kit elrejt előlem
 mocskos rongyai halmaza,
 hogy ő is... a haza?
 Hogy talán szólna még,
 de már szava sincs,
 hogy mindegy, ütök vagy simogatják.
 Mintha érezte volna, hogy nézem,
 még kisebb lett, még nyomorultabb.
 És ahogyan őt a rongyai,
 engem úgy takart be a széken.

Anyámhoz álmomban megyek haza

Anyámhoz
 álmomban megyek haza.
 Bölcsőm ő és menedékem.
 Benne úgy vagyok épen,
 ahogyan Isten óv, egészben.
 Ujjai erős fonadéka
 kezdettől óvja létem.
 Mióta először vágyott
 látni eleven álmat,
 létéből kiszakadt éltet,
 akit holtában is félthet.
 Akinek mindig maradtam
 fényének tétova árnya,
 akit ő akart világra,
 akinek én voltam álma.
 Anyámhoz
 álmomban megyek haza.
 Ő mosolyát küldi elém,
 mint tarka virágot,
 aztán átölel, ahogy senki,
 a fény testű áldott.

Angyal repül a ház felett

Hull a kertre, kering a pernye,
 emlékeit égeti a szomszéd.
 Máglyán hamvad az ősök szerelme.

Denevér hús árnya villan,
 szelíd gyász festi az eget.
 Meghal az idő karjaimban.

Angyal repül a ház felett
 leszáll egy pohár borra
 és beszélget veled.

B. Tóth Klára

Fölfelé

Baán Katalin fotójáról

Tiszta szívet teremts bennem, oh Isten,
 és az erős lelket újítsd meg bennem.
 51 Zsoltár12.

Félig még emberi arc, félig már odaát,
 vonásai istenülőfélben – a tarkó, járomcsont,
 fül már átlényegült, anyagtalamba foszlott,
 csak a tekintet él, fölfelé néz, ahonnan jött,
 ahová megy, a transzcendens vonzása
 egyre erősödik, épp most változik át...

Bőrén mélyszántást végeztek a kontinensek,
 nyomai lassan múlnak, mint a fájdalommal
 terhelt idő. Nincs már lenti kötődése.
 –Megtettem, amit kértél, amit vállaltam.
 Anyám biztos kezekben. Elvégeztetett. –

Már készülnének az elemek válaszolni
 a halál feletti győzelemre, nyílna a föld,
 hasadnának a kárpitok, de még ne!
 Valami visszahúzza, valaki felé fordítja
 meggyötört arcát, nem csak a seblázban
 vonagló izmok utolsó erejével:
 a lélek fordul most át... A láthatatlan szál
 megfeszül, elmenőben még fellobban egy
 utolsó sóhaj, a bűnöző minden idegszálával
 figyel, tekintetét belefúrja az elkínzott arc
 megistenülni készülő vonásaiba, a halál
 küszöbén utolsó lehetőség, bekapaszkodni
 maradék erejével, mert Ő az út, az igazi
 távlat. Halálhörgéssel szakad ki a kiáltás:
 –Uram, emlékezzél meg rólam! –

Jézus teste már maga a keresztfa, a latoré
 belesimul, bűn-ruhája lefoszlóban, lába
 eloldódik a bitófától, teste emelkedik, fölfelé
 menekül, fölfelé, az irány eltéveszthetetlen.

Serfőző Simon

Teremjen

A széljárta földek
érleljenek jó reményt.
Mindig szűkén voltunk belőle,
ma sincsen elég.

A fák is vágyakat
roskadásig teremjenek,
amelyek elállnak télen is,
újig se romlanak meg.

Ne bánat sarjadjon,
s gazként haszontalanság,
hanem öröm nyíljon,
teremjen bizakodást a világ.

Elképzelem, elgondolom

Elképzelem, elgondolom:
ha volna másik gyerekkorom,
szárnyam nem csikónyerítés lenne,
hanem ülnék a villamoson,
az vinne-röpülne velem,
sapkám se a kerek ég lenne,
vászon volna vagy posztó,
boltban csapnák a fejemre.

Reggeli kapkodás

Reggel a vízcsapokból
megcsurran országos eső.
Mosakodás, öltözködés:
hol a táska, hát a cipő?

Az ágy alól kerül elő.

Ki juttatta vajon oda?
Kit keresni csak itt lehet,
nem is odát a szomszédba.

A blöblő

Apa, vigyázz,
ott egy blöblő,
a szarvával
fel ne lökjön!

Azt se tudom,
mi az a blöblő,
amelyik szarvával
fel ne lökjön.

Csigabiga,
mi más lenne,
ott jön az úton
éppen szembe.

Nahát, hallod,
tőlem járhat-kelhet,
ha nem mondd,
sose tudom meg.

Anga Mária

Rózsafa

*Barátnőmnek, Zsuzsának
nyugdíjas éve elé*

Rózsafa vagy. Meseidőkben fogant,
ősök rózsafája, gyökered és ágad
gyermeki nevetés, az ő szelídségük
tavaszodik benned minden reggel,
a gólyák ősszel azért költöznek el,
a fecskék tavasszal azért érkeznek vissza,
hogy újra megtalálják a fészket,
amit a vén erdők fáiból, a gyerekekkel
Te építesz, nevetésük örök oltalma alatt.

Rózsafa vagy. Gyermek öröme
termő, minden évszakban virágot nyitó,
Rózsafa. Nincsen árvaságod, nincsen
szegénységed, hegytetőkre is kiállhatsz,
vagy a szobád csendjében hallgatózhatsz,
a visszhangok megtalálnak, szívedhez szólnak,
hozzád beszélnek, gyermeki szóval, gyermeki
szelídséggel, hogy mennyire szeretnek,
és köszönik, hogy Te vagy a meseidőkben
fogant, ősök rózsafája.

Május

Nevetés hangosodik,
gyerekek játszanak,
napraforgó kelyhét gurítják,
szalad mögöttük a tavasz.

Lányok körtáncában
fordul a Nap délnek,
arcukon fényt ragyog
s felszökik az égre.

Minden május ilyen!
Gyöngyfűrtös ruhát ad,
felvesszük kevélyen
szemben a halállal.

Tamás Tímea

Születésnap mesék

Eszternek és Valinak

I.

Az álomtörpe

Egyszer, a világ kezdetén vagy végén, de mégis inkább a kezdetén, mert ki tudná megmondani, hogy hol van egy kör vége, élt egy álomtörpe. Ezüstszerű, hosszú, frakkos köpenye volt és ugyanolyan szakálla, amelyet mindig simogatott. Mindkettőt a földön húzta, mégis mindkettő örökkön-örökké új maradt, mert az álomtörpe minden reggelre újraálmodta magát. Ettől volt valóságos. Éppen annyira, mint egy álom.

Az álomtörpe a világ kezdetén élt és volt lakása. Az Ararát hegyén lakott, éppen azon a helyen, ahová egykor a Bárka befűródött és földet ért, és a víz leapadt, ahová Noé és fiai kiszálltak azokkal az állatokkal együtt, akik túlélték az utat, a rendes, a Bárkán jeggyel tartózkodó állatokkal és a potyautasokkal, akik mindenki szeme elő elrejtőzve lopóztak fel a hajóra, kijátszva minden parancsot.

Az álomtörpe a Bárkával érkezett. Két fontos feladata volt. Az egyik, hogy soha senki ne találja meg az igazi bárka maradványait, a másik pedig, hogy vigyázzon azokra az állatokra, akik ugyanúgy érkeztek meg az Ararára, mint ő, az álomtörpe, mert testi valójukban elpusztultak. Mint például az unikornis, aki a legnemesebb, legszebb és legokosabb állat volt a Bárkán, és akiről azt suttozták bárkaszerte, hogy nem természetes hallállal pusztult el. Az álomtörpe második feladatához az is hozzátartozott, hogy megtanítsa ezeket az állatokat a saját tudományára, arra, hogy mindennap újraálmodhassák magukat, és így örökké éljenek. Az otthonuk marad az Ararát, mint az álomtörpének, de élőhelyük a mese, a monda és az álom. Azt is megígérte nekik, hogy amikor belefáradnak a mesék képtelenségébe, amikor vágyják a tenger zúgását, a habok énekét, a lenyugvó nap halk nesztét és utolsó simogató sugarát, visszaálmodhatják magukat az Ararát barlangjába, oda, ahol ő lakik, aki felelős értük, aki olyan nekik, mintha anyjuk és apjuk lenne egyszerre, hisz őértük álmodta a Bárkára őt, az álomtörpét valaki, aki örök titok marad, és ott, abban a barlangban megpihenhetnek.

Az unikornis először nagyon keveset, aztán egyre többet jött vissza a barlangba, ahol az álomtörpe hosszú szakállát simogatva régi történeteket mesélt neki, hisz ez volt a szakmája. Esténként meséltek, éjszaka álmodtak, reggel ismét útra keltek, részeitként a nagy körforgásnak, amelynek csak az ember kutatta örökkön-örökké

a kezdetét, mert meg volt verve tudattal és kíváncsisággal, ami annyira elhatalmasodott rajta, hogy kezdte elveszíteni álombeli képességeit, az igazi, a legnagyobb képességeket, és mindig mindent bizonyítani akart.

Egyszer, amikor az unikornis nagyon fáradtan tért haza az álomtörpe ararati barlangjába, egy XXI. századi fura álomból, amelyben számítógéppel rajzolt lila unikornis volt, aranylós szarvval és sörénnyel, szóval egyszer egy nagyon fáradt hazatérés után, az álomtörpe megszánta és elmesélte neki az egyik titkos történetét, azért, hogy az unikornis tudja, hogy van remény. Bármire. Az álomtörpe, mielőtt belefogott a történetbe, azt is elmondta az unikornisnak, hogy a sorsát ugyan nem tudja se megszüntetni, se eltéríteni, és ha giccses, lila rajzfilmalakban, aranylós sörénnyel kell néha élnie, akkor úgy fog élni, mert az, hogy minden éjjel az emberek akarata és óhaja nélkül álmodja újra önmagát, az csakis az ő, az álomtörpe kiváltsága. Új sorsot nem kaphat tőle, de időt, amelyet az emberek szabadságnak hívnak, azt igen. A szabadság adásának kiváltságát a varjú jósolta meg álomtörpének, akkor, amikor visszatért az olajággal. (Mert ő hozta az olajágot, nem a galamb, de az emberek átírták a történetet, mert a varjú nem volt elég szép ahhoz.) A varjú azt jósolta az álomtörpének, hogy csakis akkor adhat majd szabadságot, bármekkora szabadságot az általa pásztorolt lényeknek, ha egyszer egy ember megtalálja őt, legalább egyetlen álom erejéig – és beszél vele.

Az unikornis nagyon fáradt volt, és reménytelenül hallgatta az álomtörpét. Tudod, olyan ez, mondta neki az álomtörpe, mintha egyetlen embernek írnál mesét. Mit gondolsz, milyen érzés? A mesét eleve azért mondják, írják, ő igen írják, mert nagyon szeretem ezt az emberi találmányt, hogy sokaké lehessen, hogy mindenkié lehessen. Az álomtörpe lassan beszélt, és közben olyan tüzetesen vizsgálta hosszú szakállá végét, mintha arra lenne írva a titkos és felszabadító és szabadságot hozó történet. Az unikornis megijedt. De az álomtörpe folytatta.

Igen, olyan ez, mintha egyetlen embernek írnál mesét. Érzed már? Jó vagy rossz ez az érzés? Ne áruld el! Csak érezd! És akkor érteni fogod a történetet. De nem lesz elég, ha érted, érezned is kell. Miután a Bárka megfeneklett az Araráton, és az utasok szétszéledtek, a dolgok megmagyarázhatatlanul kuszáknak lettek, hisz új-rakezdődött minden. Mindenki annyira el volt foglalva az új feladatokkal, hogy kezdte elfeledni a nagy utazás előtti emlékeit. Aztán a nagy utazás alattiakat is, és lassan azt is, hogy mit csinált közvetlenül utána. A múlt feledésbe merült, az idő feldarabolódott. Senki nem tudja, mennyi idő telt el addig, amíg az emberek rájöttek, hogy hiányzik nekik. És akkor elkezdtek kutatni. Csakhogy akkorra már alig álmodtak, így nem fordulhattak az álmaikhoz, az álomtörpéhez, és azokhoz sem, akiket nem testi valójukban, és nem a földre, hanem a szellem és a lélek kizárólagos és egyesített tartományába, azaz az álmokba tett partra a Bárka.

Az emberek kutatták a múltat, ahogy az idő telt, egyre jobban kutatták, mivel

egyre jobban gyötörte őket, hogy milyen keveset tudnak róla. Az álomtörpe néha szeretett volna beavatkozni a dologba, és elmondani nekik, hogy a föld állandó bolygatása, a tárgyakhoz kötött történetek, az írás, ó az írás és annak imádása soha nem fog elvezetni a teljes igazsághoz, az egyszer s mindenkorra igaz és megcáfolhatatlan válaszokhoz. De az álomtörpe nem mondhatott semmit, mert örök szemlélődésre volt ítélve. Így hát nézte a világot, és pásztorolta a rábízott lényeket.

Egyszer egy éjszaka, amikor az álomtörpe teljesen egyedül volt, amikor épp senki nem volt nála egy szokásos röpke pihenőre, amikor az araráti barlangot betöltötte az a sós levegő, amely a Bárkát is belengte egykoron, de ott volt a Noé szőlőjének illata és az izsópe is, szóval egy ilyen nyugodt, révedezésre alkalmas éjszaka, valaki váratlanul beállított az álomtörpe álmába, és kérdéseket tett fel neki. Az álomtörpe rögtön tudta, hogy eljött az idő és az ember, amiről és akiről a varjú jósolt.

Jó estét álomtörpe, köszöntötte őt az ember. Mondd csak, miért írod állandóan kisbetűvel a neved! Az álomtörpe annyira meghökken a kérdésen, hogy még a szakállát is elfelejtette simogatni. Egy kis ideig, ki tudja mennyiig, némaság volt a barlangban, ahol csak az álomtörpe ezüstszínű ruhája világolt. Aztán az álomtörpe válaszolt: Minden idők emberi találmánya közül az írást szeretem a legjobban. Ez az egyetlen, amelyre, úgy érzem, igazán szükségem van. Az összes többit hallom és látom, nem kell képeket festenem, szobrokat faragnom, mert szebbek vannak az álmaimban az összes létezőnél, nem kell zenét komponálnom, hangszert építenem, mert a szférák zenéjét is hallom álmaimban, amely tisztában szól minden földi hangnál, de az írás, ó az írás, az teljesen más. Az, hogy pár jelből végtelen sok világot lehet felépíteni, hogy bármit fel lehet építeni, le lehet rombolni, újra lehet teremteni, az lenyűgözött engem. Én ezt tartom a legnagyobb emberi találmánynak, amely rokon minden teremtéssel. Ezért írom kisbetűvel a nevem. Hogy kifejezzem az alázatomat, a hódolatomat és csodálatomat iránta.

Az ember ott állt az álomtörpe araráti barlangjában és hallgatott. Az álomtörpe csak ekkor vette igazán szemügyre. Újnak találta, nem lehet több pár évtizedesenél, gondolta. Kék nadrágot, bakancsot és fehér blúzt viselt. Hosszú haja össze volt kötve, és orrán ott volt a földi látást erősítő találmány, a szemüveg. Az álomtörpe nézte, szemlélte, és szerette, hogy ott van.

Mondd meg nekem, álomtörpe, törte meg a csendet a jövevény, hogy van-e múlt!

Az álomtörpe hosszan gondolkodott, aztán rávágta a választ: Ha úgy érzed, akkor van.

Az álomtörpe érezte és tudta, hogy az ember, aki ott áll előtte, abban az álombeli pillanatban, megsejtette a dolgok lényegét. Arra gondolt, hogy beszélhetne vele mindenről, azaz bármiről, ami őt foglalkoztatja, továbbmesélhetné neki Ahszar és Ahszhartag életét, az öreg Urizmag álmait, a pusztai szelek gondolatát, az égi

tükörben látható képek sokaságát, szóval sok-sok mindent, elmesélhetné azoknak a tárgyaknak a történetét, amelyeket a jövevény kiásott a földből, megtisztított és szekrénybe tett, csak azt nem mesélhetné el, amit a szarka mondott neki, hogy ez a látogatás rést vert az időbe, egy olyan rést, ahol kedvükre pihenhetnek az álomtörpe világához tartozók. Pedig ez is hozzátartozik a lényeghez. A dolgok lényegéhez.

Az álomtörpe tudta, hogy aki most ott áll az álmában, kiváltságos. Az álomtörpe tudta, hogy milyen az, amikor az ember egy embernek ír mesét. Az álomtörpe mindezt az unikornisnak mesélte, az egyik legnemesebb lénynek a világon, aki épp álomra szenderült előtte. Mielőtt azonban lehunyta volna a szemét, az unikornis még hallotta, hogy az álomtörpe azt mondja: Fura, de ez az ember egy nő volt. Tartozik hozzá egy évszám, mint minden emberhez, mert az emberek annyira imádják az időt, csak tudnám, hogy miért: 1958. március 22.

II.

A fordított naptár

A hegyek mélyén, az elveszett mennyei királyságok birodalmának azon a részén, ahol nem jár madár, nem járnak világutazók, nem járnak idegenek és még mesebeli dzsinnek sem, a nagyerejű szelek örök birodalmában élt négy szélleány. Szigorúan őrzött terület volt az övék, megtalálhatatlan, olyan hely, amely öröknek tetszett, örök búvóhelynek mese és valóság számára. Csendes, csillagszemes éjszakákon az öreg szelektől hallani vélték, hogy némely magas hegynek neve is van, furcsa kimondhatatlan neve, amelyet szélnyelven csak dúdolni lehetett: Anna-purna, Dhaula-ghiri. Az egyikük az is hallani vélte, hogy a helyet magát úgy hívják, hogy Mustang.

A négy szélleány azonban nem sokat tűnődött ezen, bohókásak és játékosak voltak, csak a saját nyelvüket beszélték, a saját országukat lakták, és az erős öreg szelek vigyáztak arra, hogy életük csupa móka és kacagás legyen.

Egy nap azonban mindez megváltozott. A legkisebb szélleány a hatalmas hegyek között egy kis rést talált, és mivel még olyan kicsi volt, a legeslegkisebb minden szél közül, befurakodott a résbe. A testvérei csak másnap vették észre az eltűnését. Egy egész álló napig keresték, kutatták, kiáltoztak utána, eldalolták kedvenc dalait, elfütyülték kedvenc nótáját, megkérdezték kedvenc bárányfelhőit és éjszaka még a fogyó holdat is, aki mindent látott, de a legkisebb szélleány nem került elő. Másnap reszketve bevallottak mindent az öreg, nagy szeleknek. Lett ebből nagy patália szélországban, példátlanul nagy patália, mert ilyenre, hogy egy gyerekszél eltűnjön a nagy erejű szelek örök birodalmából, még nem volt példa. Keresték a szelek a bűnöst, a tolvajt, a rablót, az elrablót, de nem találták. A leg-

öregebb szelek bölcs tanácsa pedig azt a döntést hozta, hogy minderről csakis az ember tehet. El kell úzni az embereket arról a vidékről. Ezért van az, hogy ma már csak pár ezer ember él ott a nagy hegyek árnyékában, számuk kevesebb az ötezernél is, és egyre csak apad. A nagy szelek megisszák előlük a vizet, összezsu-gorítják a gleccsereket, kiszáritják a földeket, elterelik a repülő csodagépeket. Már csak néhány nagyon öreg ember él ott, és közülük is már csak egy tudja az igazi történetét az Annapurna árnyékában fekvő Mustang szomorú sorsának. A szelek bosszúját a kis szélleány eltűnése miatt.

A kis szélleány, amikor nagy nehezen átjutott a résen, egy hatalmas barlangban találta magát. A barlangban egy patak csörgedezett, de ő nem értette a nyelvét. Ám a patak megszólította. Mit keresel itt, kis szélleány, ahol ezer esztendeje nem járt senki közületek? A kis szélleány ámulva hallgatta, hogy a patak beszéli a nyelvét. Ki vagy te – kérdezte? És miért nem értem a nyelvemet? Én a bűvópatak vagyok, válaszolta nevetve a víz, és a világ összes nyelvét értem. A tiedet is. A kis szélleány hirtelen úgy hallotta, mintha még valaki szólítaná, és összerezett. Ne félj, mondta a bűvópatak, ő csak testvérem, a visszhang. Látni csak az álmokban lehet, de a hangja mindig velem van. Nem fog bántani.

A bántás szótól a kis szélleány megrettent. Akkor értette meg, hogy bohókás jókedvében és kíváncsiságában olyan helyre tévedt, ahová nem kellett volna. Haza szeretné menni, mondta, és keserves sírásra fakadt. De sem a bűvópatak, sem a visszhang nem tudott segíteni rajta. A rés, amelyen átbújt, átjárás volt két világ között, de csak egyfelé nyílt. A kis szélleány ott rekedt, és szomorú és végtelen életet élt a barlang rabságában.

Ez az egyik változata a mustangi mesének, ám az öreg mustangi asszony, aki már nem fogja elhagyni szülőföldjét, és az októberi aratás utána sem indul el India felé, másként tudja a történetet.

A kis szélleányt a bűvópatak vízzé változtatta, és kivitte a barlangból. Odakint, túl a nagy hegyeken, először felhővé, utána esővé, utána szellé változtatta. Amerre csak járt, áldás és bő termés kísérte az útját. Megismerte az embereket. Egyszerre csodálta, szánta és irigyelte őket, mert halandók voltak, és az idő bűvöletében éltek. Elhatározta, hogy ő, az egyetlen szél, aki kiszabadult a nagyerejű szelek örök birodalmából, segíteni fog az embereken. Bár a sorsukat nem változtathatja meg, mert a rejtélyes és örök parancsolatok szerint azt csakis ők alakíthatják, a körülményeiken változtathat. Ezért ahová csak eljutott, megváltoztatta az idő járását. Beszélt a földi szelekkel (ezek más nemzetségből származó szelek voltak!), a felhőkkel, beszélt a nappal és a holddal, beszélt a folyókkal és a tengerekkel, de még a tenger mélyén meghúzódó ősi viharokkal is, és ahol lehetett, változtatta az időt. Voltak szeles és fagyos idők, voltak naposak és forrók és esősek és párásak, és az

emberek elnevezték őket, és hozzájuk szoktak, és elnevezték és alkalmazkodtak hozzájuk, úgy vélték, ez a természet változó miserendje, mert az emberek a saját szokásaik és az idő bűvöletében éltek, és mit sem tudtak a kis szélleányról, akinek az évszakokat köszönhették, és aki lassan már nem kesergett elvesztett otthona és elhagyott testvérei miatt. Egyedül volt a világban, ahol megteremtette az évszakokat és a hónapokat, de volt néhány hely, ahová soha nem jutott el. Ott az örök hó birodalma honolt. Akik megmászta az Annapurna csúcsait, azt mesélték, hogy néha hallani vélték keserves sírását és különleges énekét, amellyel testvéreit szö-longatta.

A kis szélleány azt a napot, amikor elszakadt családjától, és elindult az átváltozások útján, különleges napnak tekintette. Néha vándorlásai során le-leszállt egy-egy földi házra, és ott ilyenkor megváltozott a naptár. Az első hónap a március lett, amelyből aranybetűkkel ragyogott ki a 20-as. Ez volt az a nap. A kis szélleány pedig azt a nevet vette föl, hogy Valéria, amely tudvalevőleg erőset jelent.

Az utolsó királykisasszony (2010, linómetszet)

Káliz Sajtos József

Törékeny világunk

Fülemben csöng
nagyapám mondása:
'Márciusi hó még
akkor se jó, ha
zsákban viszik
át a határban.'

Megkergült a kozmosz,
és e vén sárgolyó is:
télen rügyeznek a fák,
nyárban meg diónyi
jegeken csúszkálunk,
s mindent elmos az ár!...

Egykor oly gazdag volt,
ám kincsétől megfosztva
koldussá lesz a Föld
– hisz' a mohó ember
oly balgán él vele!...

Aztán sejtven a bajt
fejét fogva Istenhez kiált:
– Uram! Ép még
'a világ gyémánttengelye'*!?!...

* József Attila szavai

Csillagvirág

Hogy egedre lássak,
csillagaid fürkészem,
hold-arcú mosolygásod
csodálhassam –
gond-csipkés fátylamat
letépted a szememről.

Jó tanács

Öregedvén látod:
az idő – mint tűz
a magányos fát –
körbefog, szorongat,
s mindent behatárol...

De az óra lassú
ütemét mégse lesd!
Tedd, amit kell,
mi erődből telik.
S ne számolgasd
a szívverésedet.

Örüljél inkább
a fakadó rügynek,
ahogy szülő örvend
növekvő gyermekének.
S hidd el, a rút órák
messze tűnnek. –

Gerincjavító

Már tizedszer kattannak
nyakamon a bilincsek,
s a vízben lógok, hogy
nyúljon a rossz gerinc...

Szorítja gigámat
a furcsa nyakravaló...
Szenvedek, mint bitón
régén a lator. – –

Csontos Márta

Andersen nyomán

Engem a kisebbik királyfi
vett feleségül, – másodsor,
mikor az egyke királyfi
felszívódott a nyugat-illatú
ködben, s elment szerencsét
próbálni oda, ahol ma tárt
kapuk várnak, nincsenek
már sehol kapuőrök, csak
lenyomata maradt az
ismeretlen katonának.

Nekem borsószem hercegnő
volt a példaképem, s Andersen
a kedvencem, mert nem voltak
nála sárkányok, csak a hamuba sült
pogácsát kellett megosztanom
éhes vándorokkal, s szórhattam
a csillagokat, – voltak kísérőim,
mesehősök a gyakorlótéren, –
seprűnyélre tűztem a madarakat.

Engem a kisebbik királyfi
vitt állomásról állomásra,
a túlélő fűszálak között nekem
gyűjtötte a megnyílt égből
kiszakadó azúr sugarakat, kereste
az utat fölfelé az égbe, de *hallgattak*
a bárányok, s most, hogy rossz
útra tévedt, tollavesztett szárnyain
nem tarthatja többé az ikonikus kéket.

A szürke új árnyalata

A fény szakaszos lombhullása
zavarja szemem, széthúzzák a
világot az új dervisek, félelem-
gyanúsak az örömhelyek, az
állatok fáznak a metszőkék
légtérben, a szél nem nyújt
senkinek kezet. Szabad préda
lett az elmentett érték, templom-
törmelékkel töltik fel a szent
kelyheket, teleköpködik az
eredendő kristálykék tenger-
vizet; – kifosztott virágok siratják
az elvesztett akácillatot, s már én
sem tudom, hány darabból vérzik
a megtámadott Ige, az ajkakon
csak statisztika szerepet tölt be
Isten messziről érkező lehelete.

Döngnek az új léptek, új hódítók
jönnek, senkiföldjének tekintik
a letarolt kontinenseket – minden
csupa, csupa bomlás-szürke.

Nem akarok kidobott rongybaba
lenni az új kolónia szemétdombján,
szárnyas hangom meg akarom
őrizni mindörökre.

Erdei-Szabó István

Hátországom

Mezítlábas kiskölyköd
szeretnék lenni, apám,
még így is a 6. X-et taposva,
tapsra és színpadra várva,
hogy világgá kiálthassam,
micsoda útravalót raktatok
édesanyámmal a közös tarisznyába,
amellyel ma is kopogtatok
a szegények kunyhóin, s amelyben
mindig akadt – bár egy falat –
madárlátta kenyér az éhezőknek,
s mindig jutott egy korty
ártézi víz szomjoltónak.

A jég hátán

Ne keressetek párnázott,
kövér szavak mögött,
ha már lelkünkben
jobbik részünk végleg
kiköltözött.
A Jóreménység-foknál
egy kihalt bálna
olvadó jégheggyel
ütközött.
Fekszem a hátán,
S éppen látom,
ahogy a Nap vakujában
jövönk is elfüstölög.

Télfoglaló

Visszafoglalja elrabolt
állásait a tél,
azt mondják nagy időt élt öregek:
kutya hideg lesz,
szél és fagy kerekedik
a keleti végeknél.
Nem tudom követni sem
századok s napok eszme változásait,
ha mint akár a fehér öröm,
a gyűlölet úgy vakít.
Fekszem hanyatt videó-váramban,
már nem láncolok magamhoz senkit.
Évszakok vágató sörényében
ördögi apokalipszis lakik.
Nincs út előre, látod:
a jövőt, akár egy csecsemőt
a falhoz verik –
szanaszét hányattatják az magyar,
megnőtt az út lélekvesztőtől lélekig.

Önkövület

Parttalan áradás és ráadás
szeretnék lenni
ebben a sekélyes, fukar korban-
töltekező költekező,
aki két marokkal szórja
az áldást, amit atyáitól
kapott örökül, s majd
tovább kell örökítenie
maradékainak, mielőtt végképp kiszáradnak
az eldugult könnycsatornák
és égi dézsák;
az Egyetlen szeretnék lenni
a millió fölött, aki átlát
a kontinenseket elborító és
az emberi elméket szikkasztó párán,
aki talán csak egy pária
ebben az odakozmált Kozmoszban;
eldörzsölhető szúnyogcsípés
egy fiatal lány gyönyörű
hátgerincén vagy fenekén.

Clementine (1991, linómetszet)

Baka Györgyi

A valóság törtségében

Csontos János emlékére

*„Mit tudhatsz, mit léted nélkül
nem tud az Égbolt?”
(Csontos János)*

Szívfájdítóan korán
érkezett el ama léthatár-nap,
amely az égbe ragadott

jó lett volna nekünk, ha maradni
bírsz még tisztító harmatként
hunyt tűzű nyarakban

a pokoljárás hadakozó
angyala gyakran ragadott
magával az éji sötétbe

József Attila töredékeit
álmodtad tovább: játszva,
hűséggel, tisztelő önátadással

próbáltad a teremtést
naponta befejezni,
önmagad találva a változásban

a tapasztalás előtti fogalom
fényét a valóság törtségében,
sebeiben mutattad föl

a nyelvteremtés gyönyörében
égtél, esendőség, irónia, humor
és teljességigény együtt vonzott

tisztítótüzed: a műhöz vezető út,
az elérhetetlen egység sóvárgása
az új évezred káoszában

Felénk forduló arcod

Miklóssy Endre emlékére

A varjak csőre jeges földbe vág,
nem közelít a tavasz, hiába várom,
haláloed belső földemet behavazta.

Megdermedt az idő, nem követhetlek
égi utadon, a bánatos hajnal harmatot
sír a tájra, párnám könnyekkel teli.

Megroppant a csend, némaság takarja
a lélek röptét, átsajog fájdalom-tépte
tested sebein az izzó jelenlét.

*

Évezredek között kutató szellem,
korszakhatárok megnevezője,
törékeny testű, csillag tekintetű,
fehér sálas Miskin herceg,
a gondolkodás és cselevés tüzeit
megosztó szenvedélyes próféta.

Felénk forduló arcod tiszta
ártatlansága átmossa bensónket,
szavaid eszméltetnek: szabadságunk
gyökere és virága a másik ember,
csak a kölcsönös megismerésben
válhatunk önmagunkká, a szeretet
soha nem szűnő áldozatával.

Fazekas József
Él bennem

Ahová csak vágyam jut el
 s ez a sóhajtásnyi ima
 Fatima Fatima

küldöm madárszárnyon
 itt mindig eltörnek a csodák
 óvna Madonnák

várok hittel s visszaváron
 mint drága hírt hozó gólyát
 glória sugarát

s akkor már én is ott jártam
 a szárny velem is átsuhogta
 Fatima Fatima

s elszakad fájdalom húrja
 óceán-kétség tiszta illata
 él bennem
 Fatima
 Madonna.

Dereng az alkony

Naiv mind, aki hiszékeny
 s úgy véli,
 számít a lélek, az értelem.
 Gyarapodni fű alatt:
 ficánkolhatnak
 a nagy halak.
 Jövőt harsogó bős torok
 egymást vádolva viczorog.
 S a színtalpak mögött
 összekacsint és röhög:
 a lényeghez nincs közöd.
 A gond, a baj - mert teheti -
 magához kötöz téged s engem
 észrevétlen.
 Dereng, dereng az alkony,
 míg lelkünkre nehezül
 kikérgesedett félelem.

Betakar

Egymásba fészkel két kezem
 imát perget szívem és szám
 fény szövi szándékom
 messzi utakra
 röptesd föl virradat

oly sok a bánat
 a bú a kárhozat
 törött pajzzsal a jószándék
 csupa tajték már az akarat
 mi marad így
 szegletkőnek

mert véges a mért időnk
 s forgandó
 tükröt az ég tart dolgainknak
 rabságainkból nem emel föl
 csak a Mi
 az a várva várt Mi

egymásba fészkel két kezem
 imáim pergeti a drága csönd
 fény szövi reményem
 messzi utakra
 s betakar oltalommal
 a virradat.

Egy meghitt órán

Nézem a csillagokat
 megannyi megfejthetetlen talány
 titkaik szétfénylenek
 közös kincsük a vakító magány

mint itt a földön
 suhannak vágány-sorsú percek el
 ő köti össze
 a kószáló időt a végtelent

körbe ülöm most
 minden rám mért porladó évetem
 s fölfohászolom
 a vakító égre áldott az élet.

Kulcs

másként múlik az idő
 nem üresít ki a csönd
 hallom hallgatásaidat
 és régi dallamokat
 ébreszt bennem
 lehunyt szememre föliratozza
 mint mozgó képkockákra
 együtt-világunk
 tova-röpteit
 illatokat lebbent kezéd
 lecövekel hozzánk a biztosság
 egy pillanatban a minden
 s a minden egy pillanat
 szótára ma sincs a bizalomnak
 elkopott kulcsa magunk vagyunk.

Parafrázis

Megírták annyian
szép csöndben
elkoptak betűi
talán el is veszték kivesztek
próbálom összekeresni
hol vagytok

mire gondoljak
a piros lámpánál
ha véletlenül később indulok el
mire a lassan haladó sor végén
amikor majd lassabban
pakolok vissza
nyúlfulű szatyromba
és rám mordul
néhány siheder
mire gondoljak

és miért nem hagy
békén a lelkem miért
mégis keresem azt az egy szót
mint közetben rejtőzködő
drága csiszolatlan kincset
esztelen ember
rögeszme-reményét
amely mint
fényesre koptatott korlát
simul hozzánk ahogyan
szlogenek pillér-szava
vagy egy lemondó legyintés
párafoszlan a szélben

de nekem a teljesség
nekem ég-föld ajándéka
amiből lettünk vagyunk
s általa talán megmaradunk
bűvölő minden bajra s baj ellen
a kezdet
a mindig lehetséges kezdet
a megtartó kopott ruhájú
szent szó
szeretet.

Csáky Anna

A Szentlélek áldásával Királynőd lettem

Pünkösöd

Valami mennyei szellem leszállott,
és belém ültetett egy csöppnyi lángot.
Mikor az első versemet megírtam,
rózsa nyílt lobogva alkonyi pírban,
majd megfogant bennem egy új, második,
s láttam, a félhold telőre változik,
a kék tollú idő röptében megállt,
nem verte fel a csöndet se hang, se szárny.
Jöttek a versek: sok szomorú lázdal,
szerelem harca bennük a halállal
s tűzgolyók: könnyek harmatok szemében,
rájuk a kelő nap villant ledéren.
Még ma is, ha lelkem csordultig teli,
a szónép gyönyörét dalnak szenteli,
s szórom köztetek a parányi lángot,
mellyel a Teremtő kegyel megáldott.

Losonczy Anna éneke

Királynőd lettem, fényes angyalod
szerelem-istened hold-tenyerén:
becses ajándék, mit a sors adott,
s te boldogan nyúltál felém.
A fejem ékköves, csillag- korona,
holdezüst szállal szöve a ruhám,
mosolyom gyémánt, nem hervad soha,
termetem karcsú nyír zápor után,
éjsötét zuhatag elomló hajam,
szívemben nyíló édes szerelem,
lobogó rózsaláng lágy ajakam,
s szürke-kék tavacsán ég szemem.

Királynőd vagyok, palotád, tiéd,
megillet alázat, csók, hódolat,
a köröttem feltűnő estikék
ékesítik csupán a trónomat.

Mágikus hold

Valami hív a hold alatt:
mágikus fény vagy emlék,
ezüst-fátyolos holt anyag,
szerelem, vágy vagy nemlét.

Valami fénylik hold alatt:
sugár-nyalábú szellem,
suttgó szavai vonzanak,
félelem-éjre kelten.

Valami őriz hold alatt,
fák hegyén ülve, sűg, zeng,
utam kísérő kósza hang,
delejjel hívó bú, csend.

Valaki szólít hold alatt,
álomi arcú asszony:
„Karomba veszek, hordalak,
erőm hajnalig tartson.”

S már távozik, kit old a nap...
„Eljövök” – mondja – majd még.
Éteri csendben szól a hang:
„Álmodban ott maradnék.”

A szerelmes (2004, linómetszet)

Bertha Zoltán

Tündérmesék – felnőtteknek is

Tamás Tímea: Ikermondák

Lírai költészet, esszé, útirajz, történettudományi tanulmány, mese, gyermekvers: talán legkedvesebb műfajai az erdélyi Forrás-nemzedékek akkor – a kilencvenes évek legelején – legifjabb hullámával induló Tamás Tímeának. Első kötete máris a legkiválóbbak közé emelte; Kovács András Ferenc is rendkívül elismerően írta verseiről, hogy azokban „valahol a keresés és a sajgó fölsejlés közt bontakozik ki s teljesedik be a változás és a változatlanosság örök törvénye”. Generációjának, egyszersmind az egész transzilván és egyetemes magyar irodalmiságnak is az egyik legjelesebb alkotójaként valóban különleges hangulatot árasztó lírai műveivel tűnik ki évtizedek óta. Versvilágát valami csodaszerű, bűvösen és mágikusan ható éteri derű, tündéri báj, szférikus varázslat levegője lengi át; tüneményes szenzibilitás, a létezés legapróbb mozzanatait is mitikus-metafizikai sugallatossággal átlényegítő érzékenység, a hétköznapi és a misztikus képek, látomások titokteljes sejtelmességét sugárzó finom érzékletesség jellemző rá. A parányiság ígézetétől az örökkévalóság érintéséig hullámanak az érzelemből intimitás pillanatképei – a rejtelmes rezonanciák, érzéki benyomások lebegő képzetformái. Misztériumszerűen tüneményes és delejező játékoság árad ki ezek közül az árnyalatok közül, hogy azután a lenyűgöző hangnemi telítettség révén a borzongató egzisztenciális mélységek és magasságok is felderenghessenek. Az élénkségében is el-elrvedő tekintet valami fojtott borongás is fátyolozza – „angyal-lehelettől párás alkonyat” légköre szűrődik át a lélek belvilágába, bensőség és végtelenség összeolvadó övezeteibe, a meghittség és a transzcendentális megérzés hierophanikus határmezsgyéire szállva. Szóleleményes versciklusa, kötete, a „hangyalkák” lírai darabjainak sorozata is ezt a bravúros kettősséget és összetettséget tükrözi, immanencia és érzékfölöttiség összefonódó szféráinak (hangyák és angyalkák moccanásnyi, rebbenő suhanásait egyszerre sejtető szuggesztivitásának) rezdülésnyi alakzataiban folyton változó, de kiismerhetetlenségében állandó jelenlétét. Hasonlóan a „vakondvilág” átfogó címmel folyamatosan készülőkölteményekhez és az azokból hamarosan megjelenő versgyűjteményhez; empirikus valóságtagasztalat és merengő, tűnődő, meditatív kontempláció vegyül össze ugyancsak. A vakond egyszerre van fent és lent, a „földszagú titokzatosság” közegében – ahogy erről a költő maga mondja.

S ahogy a „hangyalkák bennünk élnek”, egyszersmind „filozófiai mélységekben” lakoznak „és az egyidejűség érdekli őket” (a költő vallomása szerint), úgy a most megjelent „kismesés” kötet (*Ikermondák – Gyerekmesék felnőtteknek*) alkotásaiban